

Text articulat de la modificació de l'ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals

Exposició de motius

La Plataforma ZOOXXI va impulsar la Iniciativa Ciutadana de modificació de l'ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals, una proposta tècnica i política per a la reconversió del Zoo de Barcelona.

L'ètica i la ciència actuals presenten els animals com a éssers mereixedors de respecte, dotats de sensibilitat física i psíquica, de capacitats cognitives i emocionals i de diferents formes de consciència. Aquests nous coneixements i una nova sensibilitat ciutadana, amb una visió de defensa i protecció dels animals i de la natura, es tradueixen en el present text articulat, amb un canvi de paradigma del Zoo de Barcelona que transcendeix la seva definició i funcions.

L'objectiu principal del nou model de Zoo de Barcelona és el de convertir-lo en una institució científica i acadèmica multidisciplinària, amb la finalitat de protegir i defensar els animals individuals i de preservar les espècies, la biodiversitat i els ecosistemes, en un context de canvi climàtic i augment de la pressió humana sobre l'entorn natural. Per a tal fi, resulta imprescindible l'establiment d'aliances amb totes les institucions i col·lectius implicats: governamentals, administratives, acadèmiques i societats professionals i la societat civil. Aquest model de protecció i defensa es proposa sota la perspectiva de la conservació compassiva, corrent acadèmica internacional i transdisciplinària, que adopta els següents principis bàsics: primer, no fer mal; els individus importen; valorar tota vida silvestre; coexistència pacífica amb la vida silvestre.

És prioritari que els programes de conservació compassiva i la investigació es realitzin *in situ*, als hàbitats naturals, mitjançant l'establiment d'estratègies ambientals, polítiques i socials per tal de garantir la supervivència de les espècies, la protecció dels animals individuals i la coexistència pacífica amb els humans. Amb aquest objectiu, la reproducció d'animals al Zoo ha de restar prohibida, a excepció d'aquells projectes d'hàbitats naturals que necessitin de la reproducció d'animals en captivitat per a la seva reintroducció. Per a tal fi, des d'una perspectiva de conservació integrada, el zoo realitzarà o formarà part de projectes de protecció d'hàbitats naturals, que inclouran un projecte d'espècie per cada una de les espècies que es reproduïxin al zoo per a la seva reintroducció o reforç poblacional a l'hàbitat natural objecte de protecció.

Les noves tecnologies esdevenen una eina fonamental en el nou model, doncs són les encarregades de mostrar a l'usuari i usària del zoo, a través d'experiències multimèdia interactives, empàtiques i vivencials, la realitat que esdevé a les poblacions animals als seus hàbitats, quins problemes els afecten i com es desenvolupa el programa de conservació realitzat pel Zoo. D'aquesta manera es propicia l'adquisició de nous hàbits per part de la ciutadania, respectuosos i compromesos amb la protecció de la biodiversitat. A més, aquesta nova eina esdevé també instrument científic, permetent adquirir i compartir informació, treballs i investigacions dels programes de conservació.

El model educatiu del Zoo presenta, mitjançant el desenvolupament de l'empatia cap als animals a través de la biofília (vinclle emocional innat en els humans cap a la resta d'éssers vius), els següents objectius principals: la consideració i el respecte dels animals com a individus, el coneixement de les espècies i el desenvolupament

de la consciència ambiental per a la protecció de la biodiversitat. Experiències educatives en l'àmbit escolar basades en l'empatia cap els animals han demostrat, a més, ser afavoridores de conductes prosocials i de cultura de pau.

El Zoo actua com a centre de Rescat, Recuperació i Reubicació (3R), o acollida si no es pot reubicar, d'animals de la fauna silvestre provinents de situació de maltractament, decomís o ferits.

Aquest nou model reconeix explícitament que el patiment dels animals és inherent a la seva captivitat, ja que equival a la impossibilitat de desenvolupar conductes naturals. En conseqüència, tots aquells individus que compleixin amb els requisits necessaris, establerts a través de protocols científics, veterinaris, polítics i econòmics estrictes i solvents, seran traslladats a altres espais com santuaris, refugis o equivalents on es trobin en condicions similars a les del seu entorn natural i els assegurin una qualitat de vida superior. Tanmateix, cal garantir les màximes condicions de benestar a aquells animals que no puguin ser traslladats, amb una millora progressiva de les instal·lacions i recintes.

La potenciació d'una xarxa internacional amb aquest model de reconversió, on cada zoo de la xarxa realitzi programes de conservació compassiva en un entorn natural, ha de permetre l'intercanvi dels continguts multimèdia i del coneixement científic generat a cada projecte de conservació. D'aquesta manera s'estimula l'augment del nombre d'hàbitats naturals protegits, dels continguts als que poden accedir els i les visitants del zoo i del coneixement científic per a la conservació de la biodiversitat, revertint en l'educació ciutadana i en la protecció dels animals i dels hàbitats.

Aquest nou model és un pas més que realitza Barcelona, ciutat exemplar per la seva evolució constant en la defensa dels drets dels animals i en la protecció de la biodiversitat, tal i com reflecteixen les seves ordenances i declaracions institucionals al respecte. En aquest sentit, l'objectiu del Zoo gestionat per l'Ajuntament de Barcelona és treballar en defensa de la biodiversitat i l'educació mediambiental, a través d'una gestió basada en criteris científics, ètics i de benestar animal.

La modificació d'aquesta Ordenança, per a establir un nou model de gestió del Zoo de Barcelona, comporta la inclusió de noves definicions a l'article 2 i la introducció d'un nou Capítol IV al Títol II destinat a establir la regulació del Zoo de Barcelona. Aquest Capítol IV conté un total de tres articles (el 33 bis, ter i quàter) destinats a establir els objectius i els mitjans del Zoo, a regular els projectes d'hàbitat i d'espècie, la incorporació d'animals i la prohibició de culling, així com els requisits del recinte i de les instal·lacions. També incorpora quatre disposicions addicionals que regulen l'atorgament de beques i ajuts, el foment d'una xarxa d'associacions de zoos i aquaris, l'impuls del voluntariat i la creació d'un Comitè Científic i d'Ètica, així com quatre disposicions transitòries respecte de l'operativitat del zoo com a centre de rescat, recuperació i reubicació, els projectes d'hàbitat i d'espècies i les directrius per a l'adequació de la paralització de la cria en captivitat, l'adequació progressiva de les instal·lacions i la capacitació i formació. La disposició final estableix la seva entrada en vigor.

Article 2

S'afegeixen els números 17, 18 i 19 de l'article 2 de l'Ordenança, quedant redactat el text de la següent manera:

Article 2. Definicions

17. Biofília: és l'afinitat d'establir un vincle emocional innat en els humans cap a la resta d'éssers vius.

18. Conservació compassiva: és la conservació que conjuga la protecció de les espècies i els ecosistemes amb la preocupació pel valor intrínsec i el benestar individual dels animals”.

19. Culling: és donar mort a un animal sà per raons de gestió del grup i/o de la població.

CAPÍTOL IV Zoo de Barcelona

Article 33 bis. Objectius i mitjans

1. El Zoo de Barcelona es configura, en el marc de la Llei 31/2003, de 27 d'octubre, de conservació de la fauna silvestre en parcs zoològics, com un espai amb el següent marc d'actuació i objectius:

- a) Actuar, en els casos que sigui possible, com a centre de rescat, recuperació i reubicació, o d'acollida si la reubicació no és possible, d'animals pertanyents a la fauna silvestre maltractats, ferits, decomissats o trobats.
- b) Protegir la biodiversitat mitjançant l'establiment de programes de conservació compassiva i d'investigació *in situ* (*hàbitats originaris*), desenvolupant una ètica aplicada de la conservació per a la protecció efectiva dels hàbitats naturals, de les espècies i dels animals que hi viuen.
- c) Establir un model educatiu que presenti, mitjançant el desenvolupament de l'empatia cap als animals a través de la biofília, els següents eixos: la consideració i el respecte dels animals com a individus i com a espècies, el coneixement de les espècies i dels biomes, el desenvolupament de la consciència ambiental per a la protecció de la biodiversitat i l'elaboració de programes afavoridors de conductes pro socials i de cultura de pau.
- d) Actuar com a pol acadèmic per al desenvolupament de la investigació en els àmbits científic, tecnològic, medi ambiental i ètic, amb l'establiment de col·laboracions multidisciplinàries, nacionals i internacionals amb entorns universitaris, entitats governamentals i societat civil, sota criteris de conservació compassiva, on la tecnologia esdevé eina primordial en els programes de conservació, d'investigació i d'educació.

2. En la consecució d'aquests objectius, esdevé prioritari mostrar a la societat els plans de conservació duts a terme pel parc. Per a tal fi, s'utilitzaran noves tecnologies i s'elaboraran materials multimèdia per donar al visitant una experiència interactiva, empàtica i vivencial dels animals a la natura. Aquest material ha d'ensenyar tant les amenaces a les que s'enfronten els animals per la pressió humana, inclosa el canvi climàtic, com el projecte de conservació compassiva desenvolupat pel parc. Aquest material s'haurà d'utilitzar amb una doble finalitat: educativa, fomentant l'adquisició de nous hàbits entre la ciutadania, basats en el respecte i el compromís amb la protecció dels animals i de la biodiversitat en el seu conjunt; i científica, doncs cada producte multimèdia anirà associat a una investigació i projecte de conservació compassiva a un hàbitat natural.

3. Els animals que estiguin en situació òptima de ser reubicats, i no formin part d'un projecte d'espècie segons l'article 33 ter, seran derivats a santuaris, refugis o

equivalents, on es trobin en condicions que presentin més similituds amb les de la seva espècie en estat natural i els garanteixin una qualitat de vida superior. Els trasllats es determinaran mitjançant l'elaboració de protocols amb criteris dels experts del Zoo i de professionals independents experts en l'espècie. Amb aquesta finalitat, els individus reubicables seran avaluats a través d'un primer programa, establert amb criteris científics i veterinaris. Un cop determinat que un animal pot ser traslladat s'aplicarà un segon programa, de caràcter logístic, administratiu, institucional i econòmic, seguint les normatives existents, que cercarà espais adequats per l'animal i els recursos econòmics per realitzar el trasllat.

Article 33 ter. Projectes d'hàbitat i d'espècie, incorporació d'animals i prohibició de culling

1. Per a complir amb l'objectiu bàsic de conservació dels hàbitats naturals, es seguiran les següents directrius:

a) El Zoo presentarà un projecte d'hàbitat elaborat o participat per la institució, per a cada hàbitat natural objecte de protecció.

b) En el cas que el projecte d'hàbitat natural necessiti de la reproducció d'animals ex situ, el Zoo redactarà un projecte d'espècie per a cada espècie que hagi de reproduir-se en el Zoo, en base a les recomanacions de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN) i els requeriments de la conservació compassiva. El projecte haurà d'especificar, entre d'altres, com la reproducció dels animals contribuirà amb beneficis quantificables a la conservació i la viabilitat de l'espècie i de l'hàbitat natural objecte de conservació a curt, mig i llarg termini, així com les fases en las quals es realitzarà la reintroducció o reforç de poblacions a la natura. Tots els projectes d'espècie hauran de contenir la reintroducció o el reforç poblacional en alguna de les seves fases. En cap cas, els individus que formen part d'un projecte d'espècie es derivaran a altres funcions.

c) Es desplegarà un reglament sobre els projectes anteriors d'acord amb la disposició transitòria segona.

2. El Zoo només podrà incorporar animals provinents de decomisos o quan l'objectiu sigui la seva assistència, recuperació i reubicació o acollida. El Zoo podrà rebre o enviar animals d'altres zoos o institucions en el marc dels projectes d'espècie segons l'apartat anterior.

3. Només es podran reproduir aquelles espècies que formen part d'un projecte d'espècie, segons l'apartat primer.

4. Únicament es posarà fi a la vida d'un animal de forma intencionada, mitjançant eutanàsia, entesa com la intervenció deliberada amb la intenció expressa de posar fi a una vida per alleugerir el patiment davant un problema de salut incurable de l'individu i per evitar un patiment intractable. Queda abolida la pràctica del "culling".

Article 33 quàter. Requisits dels recintes i instal·lacions

1. Els recintes i les instal·lacions del Zoo s'adequaran per garantir les mesures de sanitat, de benestar animal i de seguretat més avançades, prioritzant els interessos de l'animal en detriment de la seva exhibició.

2. El Zoo ha de comptar amb un espai destinat a fomentar l'adopció d'animals de companyia abandonats i podria ser un punt d'entrega de l'animal, una vegada s'ha gestionat l'adopció pel CAACB, així com l'acollida i adopció d'animals exòtics de companyia abandonats, gestionat a través d'un programa de voluntariat elaborat conjuntament amb els òrgans competents.

3. Els espectacles, exhibicions o presentacions amb animals organitzats pel Zoo queden prohibits dins o fóra del parc zoològic.

Disposicions addicionals

Disposició addicional 1a. Atorgament de beques i ajuts

S'atorgaran beques i ajuts en àmbits disciplinaris orientats al desenvolupament de projectes de recerca i de conservació i programes de conservació compassiva i d'investigació in situ, així com els que incloguin la generació de continguts multimèdia basats en noves tecnologies, d'acord amb els paràgrafs primer i segon de l'article 33bis.

Disposició addicional 2a. Xarxa d'associacions de zoos i aquaris

El Zoo de Barcelona actuarà amb autonomia i independència de les directrius i protocols de les associacions de zoos i aquaris nacionals i internacionals de les que forma part.

El Zoo promourà la creació d'una xarxa, amb seu fundacional a Barcelona, amb l'enfocament estratègic de reconversió basat en el Capítol IV del Títol II de la present Ordenança. El Consell Municipal designarà el representant municipal a la Xarxa.

Disposició addicional 3a. Voluntariat

En el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor del Capítol IV del Títol II, s'impulsarà la plataforma del voluntariat del Zoo d'acord amb el que estipula la normativa sobre voluntariat i de foment de l'associacionisme.

Disposició addicional 4a. Comitè Científic i d'Ètica

Els actuals Comitès Científic i d'Ètica s'integraran en un únic Comitè format per experts independents de la comunitat científica i de l'ètica animal i un representant del Consell Municipal de Convivència, Defensa i Protecció dels Animals, acceptats per consens a la Fundació Barcelona Zoo, el qual actuarà com òrgan consultor de l'Ajuntament, amb les següents atribucions:

- Emetre dictàmens sobre la situació dels animals per a la seva derivació.
- Vetllar per la correcta aplicació dels criteris en què es pugui produir la cria o reproducció en captivitat.
- Elaborar dictàmens per a l'aprovació de projectes d'hàbitat i d'espècie, i vetllar per la seva correcta aplicació.

L'Ajuntament presentarà una proposta de composició i reglament pel qual es regirà el Comitè Científic i d'Ètica en el termini de dotze mesos posteriors a l'entrada en vigor de l'Ordenança.

Disposicions transitòries

632

Disposició transitòria 1a. Operativitat com a centre de rescat, recuperació i reubicació

El Zoo serà operatiu com a centre de rescat, recuperació i reubicació o acollida d'animals, quan sigui compatible amb la incorporació d'animals previst a l'article 33 ter.

Disposició transitòria 2a. Projectes d'hàbitat i d'espècies i directrius per a l'adequació de la paralització de la cria en captivitat.

1. En el termini de dotze mesos a partir de l'entrada en vigor del Capítol IV del Títol II:

a) S'aprovarà un Reglament per acomplir allò disposat a l'article 33 ter de la present Ordenança. Aquest Reglament establirà el contingut i els mecanismes de participació dels projectes d'hàbitat i d'espècie. Els projectes els quals seran elaborats pel Zoo amb la participació dels especialistes en la matèria, tant nacionals com internacionals, provinents d'organismes institucionals, acadèmics, societats professionals i de la societat civil, i seran aprovats per l'Ajuntament.

b) Es presentarà un llistat d'espècies candidates a la confecció d'un projecte d'espècie.

c) S'aprovaran les directrius per a l'adequació de la paralització de la cria en captivitat de les espècies que no estiguin incloses en el llistat.

2. En el termini de 3 anys es deixaran de reproduir les espècies que no comptin amb un projecte d'espècie amb dictamen favorable del Comitè Científic i d'Ètica.

Disposició transitòria 3a. Adequació progressiva de les instal·lacions

Serà necessària una adequació progressiva de les instal·lacions a mesura que es dugin a terme els projectes de conservació in situ, es posin en funcionament noves àrees de quarantena per acollir animals rescatats o decomissats i es determini quins dels animals restaran al Zoo.

Disposició transitòria 4a. Capacitació i formació

La implantació del model de parc zoològic regulat al Capítol IV tindrà especial cura en una capacitació i formació adient dels professionals que treballen al zoo.

Disposició final única. Entrada en vigor

La present modificació entra en vigor l'endemà de la publicació en el Butlletí oficial de la província.